

T.C.
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

ESAS NO : 2001/17459

KARAR NO : 2002/2727

KARAR TARİHİ : 13.02.2002

KARAR ÖZETİ : YILLIK İZİN ÜCRETİ

Davanın açıldığı tarihte davacı işçi çalışmasını sürdürmekte ise yıllık ücretli izin isteme hakkı bulunmamaktadır. Zira izin ücretini çalışırken aldığı kabul edilecek olursa, işçinin Anayasal hakkı olan dinlenme hakkından vazgeçme sonucu doğurur ki bunun kabulü mümkün değildir.

DAVA : Davacı, yıllık izin, genel tatil gündeliği ile ücret alacağının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı Avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

YARGITAY KARARI

Davacı, davalı kooperatife ait işyerinde bekçi olarak çalıştığını ücretlerinin eksik ödendiğini, izinlerinin kullanılmadığını, tatil günleri de çalıştırıldığını ileri sürerek

isteklerde bulunmuş, mahkemece de istek doğrultusunda hüküm kurulmuştur.

Ancak, mahkemece bilirkişi mütalaasına başvurularak bir çok rapor alınmış ise de, bu raporlar dosyanın temyizen incelenmesi için yeterli değildir. Davacının çalışma süresinin tespiti özellikle önem taşımaktadır. Davanın açıldığı tarihte de çalışıp çalışmadığı kesin olarak anlaşılamamaktadır. Şayet davacı çalışmasını sürdürmekte ise yıllık ücretli izin isteme hakkı bulunmamaktadır. Zira izin ücretini çalışırken aldığı kabul edilecek olursa, işçinin Anayasal hakkı olan dinlenme hakkından vazgeçme sonucu doğurur ki bunun kabulü mümkün değildir.

Bununla beraber hak kazandığı izni çalışmakta iken işverenden isteyen işçi, kendisine böyle bir iznin kullanılmayacağı açık ve kesin şekilde ifade edildiği takdirde İş Kanununda tanınmış olan haklarını kullanabilir. Örneğin işçi için bu durum sözleşmeyi haklı nedenle fesih yetkisi verir. Bilirkişi raporları müphem ve yer yer çelişkili olmakla birlikte bunların içeriğine göre davacı işçinin 10.200.000 TL. ücret alacağını isteyebileceği görülmektedir. Ancak mahkemece 275.000.000 TL.nin hüküm altına alınması nedeni dayanaksız kaldığı için konunun açıklığa kavuşturulması icap eder. Bu bakımdan mahkemece bilirkişi raporlarının tekrar irdelenerek çelişkiler giderilmek ve müphem noktalar açıklığa kavuşturulmak suretiyle dava konusu istek-

ler hakkında kazanılmış usuli hak esasları da gözetilmek suretiyle hüküm kurulmalıdır.

SONUÇ :Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 13.02.2002 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

ESAS NO :2002/5383
KARAR NO :2002/5899
KARAR TARİHİ :01.07.2002

**KARAR ÖZETİ : HİZMETLERİN
BİRLEŞTİRİLMESİ**

Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki 2829 Sayılı Yasanın 7. Maddesi hükmü ile hizmet birleştirmesinde, “primi ödenmiş süreler” esas alınabilir. Tespite karar verilen Bağ-kur sigortalılık sürelerine ait primlerin ödenmiş olup olmadığı, sigortalılık süreleri belirtilerek ve gerektiğinde davacının prim ödeme belgeleri de gözetilerek, davalı Kurumdan sorulması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekir.

DAVA : Davacı, 01.06.1991-31.08.1994 tarihleri arasındaki SSK isteğe bağlı sigortalılığının geçerli olduğunun ve hizmet birleştirmesi sırasında nazara alınması gerektiğinin tespiti ile, 01.06.1991-29.08.1996 tarihleri arasındaki Bağ-Kur sigortalılığının iptaline, 01.01.1994-29.08.1996 tarihleri arasındaki sürenin 506 Sayılı Yasa uyarınca SSK sigortalılığın-

dan sayılarak Sosyal Sigortalar Kurumu’ndan yaşlılık aylığı bağlanmasına karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, bozmaya uyarak ilamında belirtildiği şekilde isteğin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davalılar Avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

YARGITAY KARARI

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre, davalıların sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2-Mahkemenin, Bağ-Kur ve Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı olarak geçen zorunlu sigortalılık sürelerine ilişkin olarak vermiş olduğu karar isabetlidir.

Ne var ki; 01.06.2001 tarihi itibarıyla Sosyal Sigortalar Kurumundan yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik temyiz itirazlarına gelince: Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki 2829 Sayılı Yasanın 7. Maddesi hükmü ile hizmet birleştirmesinde, “primi ödenmiş süreler” esas alınabilir. Tespite karar verilen Bağ-kur sigortalılık sürelerine ait primlerin ödenmiş olup olmadığı, sigortalılık süreleri belirtilerek ve gerektiğinde davacının prim ödeme belgeleri de gözetilerek, davalı Kurumdan sorulması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken bu yönün dikkate alınmamış olması, belirlenen devreye ait

prim ödemeleri saptandığı taktirde ise, iş-
yeri belgelerinde davacının 29 Mayıs 2000
tarihinde işten ayrıldığına belirtilmiş
olduğu dikkate alınarak, yaşlılık aylığı
başlangıcının 01.06.2000 tarihi yerine,
01.06.2001 tarihi olarak kararda göste-
rilmesinin ve davacının Bağ-Kur sigortalılık
başlangıcının 01.10.1972 yerine 01.19.
1972 olarak yazılmasının, Hukuk Usulü
Muhakemeleri Yasasının 80. maddesinde
belirtilen ve mahallinde düzeltilebilecek
nitelikte maddi hatadan kaynaklandığı da
gözönünde tutularak hüküm kurulmalıdır.

Yukarıda belirtilen maddi ve hukuksal olgu-
lar gözetilmeksizin eksik araştırma ve
inceleme ile hüküm kurulması usul ve
yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde tarafların bu yönleri amaçlayan
teyiz itirazı kabul olunmalı ve hüküm
bozulmalıdır.

SONUÇ :Temyiz edilen hükmün
yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZUL-
MASINA**, 01.07.2002 gününde oybirliğiyle
karar verildi.

T.C.
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

ESAS NO :2002/5768
KARAR NO :2002/6314
KARAR TARİHİ :16.09.2002

**KARAR ÖZETİ :İŞ KAZASINDA MALÜL
KALAN KİŞİYE ÖDENECEK BAKIM
ÜCRETİ**

*Davacı Kurumun rücu alacağına dış
tavanını teşkil eden miktarın belirlen-
mesinde, iş kazası sonucu sürekli tam iş
göremez duruma giren sigortalının başka
birinin sürekli bakımına muhtaç olduğunun
anlaşılması karşısında, sigortalının maddi
zarar hesabına bakıcı ücretine ilişkin zarar
miktarının da eklenmesi gerekir. Ödenecek
bu ücretin peşin sermaye değeri, sigortalının
bakımdan doğan zararıdır. Konu ülke
genelinde düşünüldüğünde, kural olarak
sigortalının kendisine asgari ücretle baktra-
bileceği üstün olasılık dahilindedir. O neden-
le, karar tarihine en yakın asgari ücret tarife-
si esas alınmalı, asgari ücretin net miktarı
saptanıp bilinen dönemden sonrası için
iskontolama işlemi yapılmalı, bilinen
dönem yönünden ise gerçek belli iken
varsayıma gidilemeyeceğinden, hesap
raporu tarihinde belli olan en son asgari
ücret tarifesi dikkate alınmalı, bakım
ücretiyle birlikte, sigortalının diğer gerçek
zararı da (=tavan) hesap edilmeli ve tavan
denetlemesi yapılırken bakım gideri tutarı
tavana eklenmek suretiyle sonuca gidilme-
lidir.*

DAVA :Davacı, iş kazasında ma-
lül kalan sigortalı işçi için yapılan harca-
malar üzerine uğranılan Kurum zararının
rücuan ödetilmesini istemiştir.

Mahkeme, ilamında belirtildiği şekilde
isteği hüküm altına almıştır.

Hükmün, taraflar Avukatları tarafından tem-
yiz edilmesi üzerine teyiz isteğinin süresin-
de olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi
tarafından düzenlenen raporla dosyadaki

kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

YARGITAY KARARI

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre, tarafların sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2-Davacı Kurumun rücu alacağına dış tavanını teşkil eden miktarın belirlenmesinde, iş kazası sonucu sürekli tam iş göremez duruma giren sigortalının başka birinin sürekli bakımına muhtaç olduğunun anlaşılması karşısında, sigortalının maddi zarar hesabına bakıcı ücretine ilişkin zarar miktarının da eklenmesi gerekir.

Burada çözümlenmesi gereken hukuksal sorun, zararlandırıcı sosyal sigorta olayı sonucu başkasının bakımına muhtaç duruma düşen sigortalının bakım masrafı yönünden zararının nasıl hesaplanacağıdır. Hemen söylemek gerekirse başkasının bakımına muhtaç olan sigortalının tazmin sorumlularından bakım ücretini isteyebileceği kabul edilmelidir. Zira bakım olgusu karşısında, sigortalının kendisine bakacak kişiye ücret ödeyeceği hayatın olağan akışına ve yaşam deneyimlerine uygun düşen bir gerçektir.

Bu kişiye bakım ücreti isteme hakkını tanımamak onun ölümünü istemekle eş değerdedir. Oysa, insan yaşamının kutsallığı her türlü maddi değerlerin üstündedir.

Bakım ücretinin ne şekilde hesap edilmesi

gerektiği meselesine gelince; kuşkusuz sigortalı kendisine baktırmak için başkasının yardımından yararlanacak ve yararlandığı kişi veya kişilere ücret ödeyecektir. Ödenecek bu ücretin peşin sermaye değeri, sigortalının bakımdan doğan zararıdır. Konu ülke genelinde düşünüldüğünde, kural olarak sigortalının kendisine asgari ücretle baktırabileceği üstün olasılık dahilindedir. O nedenle, karar tarihine (10.06.2002) en yakın asgari ücret tarifesi esas alınmalı, asgari ücretin net miktarı saptanıp bilinen dönemden sonrası için iskontolama işlemi yapılmalı, bilinen dönem yönünden ise gerçek belli iken varsayıma gidilemeyeceğinden, hesap raporu tarihinde belli olan en son asgari ücret tarifesi dikkate alınmalı, bakım ücretiyle birlikte, sigortalının diğer gerçek zararı da (=tavan) hesap edilmeli ve tavan denetlemesi yapılırken bakım gideri tutarı tavana eklenmek suretiyle sonuca gidilmelidir.

Genel kural, bakım ücretinin asgari ücret üzerinden hesap edilmesi gerektiği biçiminde ise de, her somut olayın özellikleri dikkate alınmak suretiyle kanıtlandığı takdirde asgari ücretin üzerinde veya altında saptanacak herhangi bir ücret miktarı hesaplama esas alınabilir.

Öte yandan, başkasının bakımına muhtaç sigortalının aile birliği içinde kendisine baktırmada eşinin yardımından yararlanmasının Medeni Kanun madde 185 de öngörülen Müzaheret Yükümü (=yardım yükümü) gereği bulunması ve yine başkasının bakımına muhtaç sigortalının herhalde gelirinden bakım için bir miktar

pay ayırması gerekeceğine ilişkin olgu gibi Borçlar Kanunu'nun 43. ve 44. maddelerinin uygulanmasını gerektiren bir sebebin varlığı halinde bakım için hesabelenen zarar miktarından indirim yapılabileceği de göz ardı edilmemelidir. Yeri gelmişken bakım ücretinin Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 20/4. maddesinde öngörülen, %50 oranında artırım esasına göre hesabelenilebilir hesabedilemeyeceği konusu üzerinde de durulması gerekli görülmüştür.

Bilindiği gibi anılan madde gereğince, şayet sigortalı bir başkasının bakımına muhtaç ise bağlanan gelir %50 oranında arttırılır. Bu durumda bakım ücreti hesap edilirken mahkemece tespit edilen tavanın %50 si bakım ücreti olarak kabul edilebilir mi sorusuna cevap vermek açısından hemen söylemek gerekirse kabul edilemez. Zira gerçek belli iken başka bir yöntemin benimsenmesi geleneksel tazminat hukuku ilkelerine aykırı düşer. Olaydaki; gerçek durum, diğer anlatımla sigortalının bakım için ücret ödemesi olgusuna gelince, ödeyeceği ücret, tavanın %50 sinin altına inebileceği gibi üstüne de çıkabilir. Esasen sigortalının gerçek zararının tespit edilmesi gereken ilkeler ile Kurum'un gelir bağlamasında Sosyal Sigortalar Kanunu'nun ortaya koyduğu ilkeler birbirinden farklı olduğundan tavanın %50 sinin bakım ücreti olarak değerlendirilmesi düşünülemez.

Mahkemece, açıklanan ilkeler doğrultusunda bakım ücretinin ne miktar olduğunun araştırılıp incelenmemesi, ve tavan denetlemesinin buna göre yapılmamış

olması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde tarafların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 16.09.2002 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.

YARGITAY

10. HUKUK DAİRESİ

ESAS NO : 2002/5622

KARAR NO : 2002/6405

KARAR TARİHİ : 17.09.2002

KARAR ÖZETİ : İŞ KAZASI SONUCU SİGORTALIDA OLUŞAN MESLEKTE KAZANMA GÜÇ KAYBI ORANININ SAPTANMASI

İş kazası sonucu sigortalıda oluşan meslek- te kazanma güç kaybı oranının saptanması- na ilişkin 506 Sayılı Kanunun 109.mad- desinde öngörülen prosedür, Kurumu bağlayacağı ancak 28/06/1976 tarihli 6/4 Sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu kararına göre işvereni bağla- mayacağından, işverence buna da itiraz edildiği takdirde Tıp Fakültelerinden birinin konuda uzman ana bilim dalı konseyinden ya da Adli Tıp Meclisinden rapor alınarak sigortalının sürekli işgöremezlik oranının

belirlenmesi gereğinin mahkemece gözetilmesi gerekir.

DAVA : İş kazasında malül kalan sigortalı işçi için yapılan harcamalar üzerine uğranılan Kurum zararının rücu tahsili davasının yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı nedenlerle davanın kabulüne ilişkin hükmün süresi içinde duruşmalı olarak temyizden incelenmesi davalılar Avukatınca istenilmesi üzerine, dosya incelenerek, işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 17.09.2002 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalılar adlarına Av. ile karşı taraf adına Av. geldiler. Duruşmaya başlanarak, hazır bulunan Avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek aynı gün Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

İş kazası sonucu sigortalıda oluşan meslekte kazanma güç kaybı oranının saptanmasına ilişkin Kurum kararına davalı tarafça itiraz edildiği gözetilerek; 506 Sayılı Kanunun 109.maddesinde öngörülen prosedür kapsamında öncelikle Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurulu'ndan rapor alınması; Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurulu raporunun Kurumu bağlayacağı ancak 28/06/1976 tarihli 6/4 Sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu kararına göre işvereni bağlamayacağından, işverence buna da itiraz edildiği takdirde Tıp Fakültelerinden birinin konuda uzman ana bilim dalı konseyinden yada Adli Tıp Meclisinden rapor

alınarak sigortalının sürekli işgöremezlik oranının belirlenmesi gereğinin gözetilmemesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalılar vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, davalılar Avukatı yararına takdir olunan 250.000.000 lira duruşma avukatlık parasının karşı tarafa yükletilmesine, 17.09.2002 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.

YARGITAY

10. HUKUK DAİRESİ

ESAS NO : 2002/5424

KARAR NO : 2002/6573

KARAR TARİHİ : 23.09.2002

KARAR ÖZETİ : SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNCA ARACIYA (TAŞERONA) TAYİN EDİLEN İDARİ PARA CEZASINDAN ASIL İŞVERENİN SORUMLU OLMAMASI.

Aracı (taşeron) işverenin cezai yönden sorumluluğu kişisel olup, bu cezadan asıl işverenin sorumlu tutulamayacağı ortadadır. Bu konuda açık bir yasa hükmü bulunmadıkça aracı (taşeron) işverenin suç teşkil eden fiili sonucu tayin edilen idari para cezasından onunla birlikte bir başkasının, örneğin

asil işverenin sorumlu tutulması mümkün değildir.

DAVA : Davacı, takibe konu olan 19.03.2001 tarih ve 022776 sayılı ödeme emrinin iptaline karar verilmesini istemiştir. Mahkeme, ilamında belirtildiği şekilde davanın reddine karar vermiştir.

Hükmün, davacı Avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Dava sonucu itibarıyla 6183 Sayılı Kanun çevresinde yapılan takibe konu olan 19.03.2001 tarih ve 022776 sayılı ödeme emrinin iptali istemine ilişkindir.

Davacı, davaya konu ödeme emrine itirazında zamanaşımı def'inde de bulunmuştur. Bu yönde, 506 Sayılı Kanunun 80 nci maddesinde 3917 Sayılı Kanunla yapılan değişiklik uyarınca, Kurumun süresi içerisinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 Sayılı Kanun hükümleri uygulanır. 3917 Sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 08.12.1993 tarihi ve bundan sonraya ilişkin prim ve gecikme zamları yönünden, 6183 Sayılı Kanunun zaman aşımına ilişkin 102 ve ardından gelen maddeleri geçerlidir. Bu yönde 102 madde hükmüne göre zaman aşımı süresi 5 yıl olup, zamanaşımı süresinin başlangıcı ise alacağın vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden yılbaşısıdır. Bu nedenle 6183 Sayılı Yasanın 2. maddesine göre zamanaşımı tartışılıp sonucuna göre karar verilmelidir.

Ayrıca çözümlenmesi gereken hukuksal sorun prim borçları ile, aylık sigorta prim bildirgelerinin geç verilmesi nedeni ile tayin edilen idari para cezasından asil işverenin sorumlu olup olmadığı noktasındadır.

İdari para cezalarının kimlerden ve ne şekilde tahsil edileceği 506 sayılı Sosyal Sigorta Kanununun 8. ve 140. maddelerde gösterilmiştir. Anılan maddede yazılı işverenin idari para cezası tayin edilen işveren, yani olayımızda aracı (taşeron) işveren olduğu açıktır. Aracı (taşeron) işverenin cezai yönden sorumluluğu kişisel olup, bu cezadan asil işverenin sorumlu tutulamayacağı ortadadır. Bu konuda açık bir yasa hükmü bulunmadıkça aracı (taşeron) işverenin suç teşkil eden fiili sonucu tayin edilen idari para cezasından onunla birlikte bir başkasının, örneğin asil işverenin sorumlu tutulması mümkün değildir. Böyle bir durumun ceza hukuku ilkesi ile bağdaşmadığı açık seçiktir.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 23.09.2002 gününde oybirliğiyle karar verildi.